

Kunnanhallituksen valitseminen

KHALL 12.05.2025 § 72

136/00.00.01.00/2025

Kuntalain (410/2015) 30 §:n mukaan kunnassa on oltava valtuuston lisäksi kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta.

Kuntalain 32 §:ssä säädetään, että toimielimen jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi, jollei valtuusto ole päättänyt, että heidän toimikautensa on valtuuston toimikautta lyhyempi, tai jäljempänä toisin säädetä. Kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan, muiden lautakuntien ja valiokuntien jäsenet valitaan kesäkuussa pidettävässä valtuuston kokouksessa.

Kuntalain 33 §:n mukaan valtuusto tai muu valinnasta vastaava toimielin valitsee jäseniksi valituista toimielimen puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Tammelan kunnan hallintosäännön 8 §:n mukaan kunnanhallituksessa on 7 jäsentä, joista valtuusto valitsee kunnanhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat. Ennen puheenjohtajiston valintaa valtuusto päättää varapuheenjohtajien lukumäärästä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Tammelan kunnan hallintosäännön 8 §:ssä todetaan myös, että kunnanhallituksen toimikausi on valtuuston toimikauden pituinen, ellei sitä valittaessa päätetä muusta toimikaudesta.

Vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen

Henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen valtuustoon, ei ole vaalikelpoinen myöskään kunnanhallitukseen. Vaalikelpoisuudesta valtuustoon säädetään kuntalain 72 §:ssä.

Kuntalain 73 §:n mukaan vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ei ole:

- 1) välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö;
- 2) henkilö, joka on kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- 3) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta;
- 4) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Henkilöstön edunvalvonnasta asianomaisessa kunnassa huolehtivan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen puheenjohtaja ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Vaalikelpoinen ei myöskään ole henkilö, joka yhteisön neuvottelijana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa vastaa edunvalvonnasta.

Enemmistön kunnanhallituksen jäsenistä on oltava muita kuin kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä.

Suostumus luottamustoimeen

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Vapaamuotoinen suostumus on kysyttävä ennen kuin vaali toimitetaan.

Tasa-arvolain soveltaminen

Toimielimiä valittaessa on huomioitava tasa-arvolain säännökset. Tasa-arvolain (609/1986) 4 a §:n 1 momentin mukaan toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Vaatimuksen toteutumista laskettaessa on syytä ensin laskea, kuinka paljon 40 % on toimielimen jäsenmäärästä. Jos luvuksi tulee murtoluku, se on korotettava ylem্পään kokonaislukuun, joka osoittaa naisten tai miesten vähimmäismäärän toimielimessä.

Sukupuolikiintiö koskee kaikkia kunnan toimielimiä lukuun ottamatta valtuustoja, jotka valitaan yleisillä vaaleilla. Kunnan toimielimiä ovat kuntalain 30 §:n mukaan valtuuston lisäksi kunnanhallitus ja sen jaostot, lautakunnat tai valiokunnat ja niiden jaostot, johtokunnat ja niiden jaostot sekä toimikunnat.

Lain mukaan sukupuolikiintiön on toteuduttava valintatilanteessa varsinaisten jäsenten ja varajäsenten osalta erikseen. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Kokoustilanteessa toimielin saattaa tilapäisesti toimia kokoonpanossa, joka ei vastaa tasa-arvolain vaatimuksia. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta toimielimen päätösten laillisuuteen. Myöskään puheenjohtajistoa kiintiö ei erikseen koske.

Valmistelija: Hallintopäällikkö Jaana Jokikoivu-Hiukkamäki, p. 040 809 5455

Esittelijä: Kunnanjohtaja

Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että valtuusto

- 1) päättää kunnanhallituksen varapuheenjohtajien määrästä,
- 2) suorittaa kunnanhallituksen jäsenten ja varajäsenten vaalin toimikaudelle 2025—2029 ja
- 3) valitsee kunnanhallituksen jäsenistä puheenjohtajat ja varapuheenjohtajan tai varapuheenjohtajat.

Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.